

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 26.08.1969, sp. zn. 4 Cz 60/69, ECLI:CZ:NS:1969:4.CZ.60.1969.1

Číslo: 32/1970

Právní věta: Hodnota nehnuteľnej veci, k platnému prevodu ktorej nedošlo ešte v dobe života poručiteľky, sa zahrnie do súpisu aktív dedičstva bez ohľadu na to, že trvá viazanosť z platne uzavretého záväzku smerujúceho k vzniku zmluvy o prevode tejto nehnuteľnej veci.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 26.08.1969

Spisová značka: 4 Cz 60/69

Číslo rozhodnutí: 32

Číslo sešitu: 2

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Dědění, Právní úkony

Předpisy: 95/1963 Sb. § 34
§ 37 40/1964 Sb. § 47

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Poručitelka A. M. zomrela dňa 24. 9. 1967 bez zanechania závetu; ako dedič zo zákona prichádzal do úvahy len jej manžel J. M., ktorý dedičstvo neodmietol.

V konaní o dedičstve uvádzal dedič J. M., že jediným majetkom poručiteľky bola ideálna polovina rodinného domu č. 182 s dvorom (o celkovej výmere 291 m²) v B.; tento jej nehnuteľný majetok bol síce predaný (zároveň aj spolupredávajúcim J. M.) kúpnu zmluvou uzavretou v septembri 1967 s kupujúcim ing. O. V., avšak táto zmluva o prevode nehnuteľnosti nebola dosiaľ štátnym notárstvom registrovaná. Ohľadne pasív dedičstva uvádzal dedič J. M., že ich tvoria trovy na úhradu pohrebu v sume 1700,- Kčs a suma 20 000,- Kčs z dôvodu povinnosti na úhradu polovice pohľadávky ing. O. V. voči poručiteľke a dedičovi J. M., vznikle v dôsledku vyplatenia časti kúpnej ceny za predaj uvedeného nehnuteľného majetku predom pred vznikom zmluvy; podľa dediča J. M. bola táto prevzatá suma už spotrebovaná.

Štátne notárstvo Bratislava-mesto vykonalo dôkaz výsluchom svedka ing. O. V., ktorý vypovedal, že kúpnu zmluvu s manželmi J. M. a A. M. uzavrel v septembri 1967 (spolu so svojou manželkou), že táto zmluva nebola však dosiaľ štátnym notárstvom registrovaná a že predávajúcim vyplatil zálohove už 40 000,- Kčs.

Na to Štátne notárstvo Bratislava-mesto zaradilo do aktív dedičstva ideálnu polovinu uvedeného

nehnutelného majetku v hodnote 32 000,- Kčs aj „časť zálohy z kúpnej ceny 20 000,- Kčs“ a do pasív pohrebné v sume 1700,- Kčs a pohľadávku ing. O. V. a jeho manželky v sume 20 000,- Kčs. Rozhodnutím z 15. 1. 1968 určilo potom všeobecnú sumu majetku poručiťelky sumou 52 000,- Kčs, výšku dlhov sumou 21 700,- Kčs a čistú hodnotu dedičstva sumou 30 300,- Kčs.

Na odvolanie dediča J. M., ktorý namietal, že do aktív dedičstva nemala byť uvádzaná polovica zálohy na kúpnu cenu, ktorá bola ním a poručiťelkou ešte za jej života už spotrebovaná, rozhodol Krajský súd v Bratislave uznesením z 29. 4. 1968 tak, že potvrdil rozhodnutie štátneho notárstva.

Najvyšší súd rozhodol o sťažnosti pre porušenie zákona podanej generálnym prokurátorom, že rozhodnutím štátneho notárstva a uznesením krajského súdu bol porušený zákon a tieto rozhodnutia zrušil.

Z odôvodnenia:

Ustanovenie § 34 ods. 1 not. por. ukladá štátnym notárstvám zistiť poručiťelov majetok a jeho dlhy a vykonať súpis aktív a pasív dedičstva. Vychádza sa pritom najmä z údajov účastníkov; tieto údaje a ostatné vyšetrené okolnosti preverí štátne notárstvo podľa potreby šetrením na mieste samom, výsluchom svedkov, listinami alebo inými dôkaznými prostriedkami. Úplne zistenie poručiťelovho majetku a jeho dlhov - v súlade so skutočným stavom vecí - má význam nielen pre ochranu majetkových práv dedičov a veriteľov poručiťela, ale aj pre správne vymieranie notárskych poplatkov z dedičstva.

Do aktív dedičstva je, pravda, možné zaradiť len tie majetkové hodnoty poručiťela, ktoré preukazateľne existovali k dobe smrti poručiťela a boli vo vlastníctve poručiťela.

Ak teda mala poručiťelka vo svojom vlastníctve nehnuteľnú vec, k platnému prevodu ktorej v dobe jej života ešte nedošlo, potom sa táto skutočnosť obracia v súpise aktív dedičstva bez ohľadu na to, že trvá viazanosť z platne uzavretého záväzku smerujúceho k vzniku zmluvy o prevode nehnuteľnosti (§ 47 o. z., porov. rozhodnutie uverejnené pod č. 78/1968 Zbierky rozhodnutí a oznámení súdov ČSSR). Pokiaľ by, pravda, poručiťelka mala nehnuteľné alebo hnutelné veci v bezpodielovom spoluvlastníctve s pozostalým manželom, potom by ohľadne nich muselo byť postupované podľa ustanovenia § 35 not. por.

Pre zaradenie peňažnej sumy v hotovosti, ktorú štátne notárstvo označilo ako „časť zálohy z kúpnej ceny“, do súpisu aktív a pasív dedičstva bolo treba zistiť, či táto suma bola v dobe smrti poručiťelky v jej vlastníctve. Potrebné šetrenia v tomto smere boli namieste najmä preto, že dedič J. M. uvádzal štátnemu notárstvu, že táto peňažná suma bola ešte za života poručiťelky spotrebovaná, teda, že táto majetková hodnota už neexistovala ku dňu smrti poručiťelky. Zisťovanie malo byť zamerané na objasnenie tejto okolnosti, ako aj na to, na čo bola táto suma použitá a či za ňu nebol získaný iný majetok poručiťelky. Ak však boli tieto peniaze vynaložené za hodnoty, ktoré boli už za života poručiťelky spotrebované, potom nemožno v súpise majetku poručiťelky uvádzať túto majetkovú hodnotu, ktorá už nie je.

Pretože štátne notárstvo aj krajský súd vychádzali z iného právneho názoru, došlo v ich rozhodnutiach o určení všeobecnej ceny majetku poručiťelky, výšky jej dlhov a čistej hodnoty dedičstva, ako aj v tej časti konania, ktoré vydaniu tohto rozhodnutia predchádzalo, k porušeniu zákona v ustanoveniach § 4 ods. 1, § 34 a 37 ods. 1 not. por. v súvislosti s ustanovením § 460 o. z.

Pozn.: S ohľadom na okolnosti konkrétnej veci a na dôvody sťažnosti pre porušenie zákona (§ 242 ods. 1 o. s. p.) zaoberá sa rozhodnutie len aktívami dedičstva.